

บทที่ 1

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ถ้าเปรียบทารกเป็นดั่งเช่นผ้าขาว วัยรุ่นก็เปรียบเป็นผ้าขาวที่ได้รับการแต่งแต้มสีสันต่างๆ แต่ทุกคนย่อมต้องการให้ผ้าขาวได้รับการแต่งแต้มสีสัน ที่สดใสแห่งอนาคตที่ดี และรอดพ้นการเป็นผ้าขาวที่แปดเปื้อนสีดำแห่งอบายมุขและสิ่งเสพติด และให้วัยรุ่นเป็นอนาคตที่ดีของชาติ

ศรีเรือน แก้วกังวาล กล่าวไว้ใน “วัยรุ่นไทยภาพสะท้อนจากมุมหนึ่ง” (2523) ตอนหนึ่งว่า “วัยรุ่นไทย” คือ ความหวังของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัยรุ่นที่มีต่อชาติ

แต่เนื่องจากธรรมชาติของวัยรุ่นที่เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จึงควรทำความเข้าใจเพื่อหาทางป้องกัน และหาทางแก้ไขให้ตรงจุด โดยจะปรากฏพฤติกรรมผิด หรือพฤติกรรมต่อต้านสังคมได้ง่าย ในช่วงวัยรุ่น พฤติกรรมเพื่อฝัน พฤติกรรมฟุ้งซ่าน เป็นส่วนที่ทำให้วัยรุ่นถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย พบได้ว่าเป็นวัยที่เพาะความเป็นอาชญากรรมต่างๆที่เป็นผลต่อเนื่องให้เป็นอาชกรต่อไปในวัยผู้ใหญ่ และนิสัยใจคอต่างๆที่ก่อสร้างขึ้นในวัยนี้จะเป็นบ่อเกิด ของพฤติกรรมในอนาคตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้พฤติกรรมการลอกเลียนแบบตามกัน ความอึดคั่งของ ขาดความยั้งคิด ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจผิดพลาด หรือทำไปโดยขาดความยั้งคิด เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเกิดการทดลองยาเสพติด และ กระทำพฤติกรรมไปในทางที่ผิด

จากจุดอ่อนของช่วงอายุของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นต้องเผชิญกับปัญหามากมาย ได้แก่ ปัญหาเสพยาเสพติด การมั่วสุมกับสื่อลามก การเล่นเกมพนัน ความรุนแรงและทะเลาะวิวาท โดยจะพบว่าปัญหาการติดยาเสพติด มีความรุนแรงอันดับหนึ่ง ข้อมูลจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ประมาณการไว้ในปี 2536 ว่าจะมีเยาวชนในสถานศึกษา ประมาณ 71,666 คน ติดสารเสพติดเพิ่มขึ้นถึงประมาณกว่า 300,000 คน (กระทรวงศึกษาธิการ: 2541)

ปัจจุบันวัยรุ่นในสถานศึกษาจะมีพฤติกรรมการใช้สาร เสพยาเสพติด รวม 9 ชนิด คือ สารระเหย กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ผีนุร่า บุหรี่ ยานอนหลับ และ มอร์ฟิน แต่ สารเสพติดที่มีจำนวนนักเรียนเคยใช้สูงกว่าสารเสพติดชนิดอื่น สำหรับยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย สารระเหย กัญชา และ ยากระตุ้นประสาท เป็นสารเสพติดที่ใช้มากตามลำดับ

ในส่วนของยากระตุ้นประสาทที่วัยรุ่นนิยมใช้ ได้แก่ เอ็คตาซี (ESTASY) หรือที่เรียกกันว่า “ยาอี” เป็นสารเสพติดที่ถูกลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายจากประเทศในแถบยุโรปโดยนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีเครือข่ายจำหน่ายจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเป็นที่นิยมของวัยรุ่นที่มีฐานะดี คนชั้นกลาง รวมถึงศิลปิน และแพร่หลายเข้าสู่สถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาสารเสพติดในสถานพยาบาลปี 2539

จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทั่วประเทศปี 2539 67,114 คน

จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในเขตกรุงเทพมหานครปี 2539 12,563 คน

อายุ	ทั่วประเทศ		กรุงเทพมหานคร	
	คน	%	คน	%
ต่ำกว่า 15 ปี	337	0.8	65	0.5
15-19 ปี	7,066	17.1	2,518	20.1
20-24 ปี	10,792	26.1	3,560	28.4
25-29 ปี	7,329	17.7	2,039	16.3
30-34 ปี	6,049	14.6	1,676	13.4
35-39 ปี	4,735	11.4	1,353	10.8
มากกว่า 39 ปี	5,097	12.3	1,320	10.5

แหล่งข้อมูล: รายงานผู้เข้ารับการบำบัดรักษาสารเสพติดปี 2539 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักนายกรัฐมนตรี

สาเหตุที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมในการเสพยาเสพติดมากขึ้น เนื่องมาจากการแพร่หลายอย่างกว้างขวางของการผลิตยาเสพติด ซึ่งมีรูปแบบเป็นอาชญากรรมองค์กร เป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันผลิตและวางแผนที่ซับซ้อน ยากแก่การติดตามและค้นหาและปราบปราม ประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและผลตอบแทนที่สูง โดยเฉพาะผลตอบแทนที่ได้จากการจำหน่ายยาบ้า จึงทำให้เอเยนต์จำหน่ายสิ่งเสพติดเดิมหันมาจำหน่ายยาบ้าควบคู่กับสินค้าเดิม และมีเอเยนต์หน้าใหม่เข้ามาจำหน่ายยาบ้าเพิ่มขึ้น ทำให้มีจำนวนยาบ้าในตลาดเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องหาช่องทางระบายสินค้าใหม่ โดยขยายจากกลุ่มเดิมที่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ ผู้ใช้แรงงาน โรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้ขับรถยนต์ประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นผู้เสพติด มาเป็นเด็กนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง

และด้วยความที่กระตือรือร้น งานขาดความขี้คิดและการลอกเลียนแบบตามกัน นอกจากนี้การแพร่หลายของยาเสพติดในโรงเรียนที่ซื้อง่ายได้ง่าย โดยเฉพาะจากเอเย่นต์ขายสิ่งเสพติดที่เป็นนักเรียนวัยเดียวกัน จึงทำให้เด็กนักเรียนในสถานศึกษาคิดสิ่งเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นที่ทราบกันว่าโทษของยาเสพติด ทำลายสุขภาพให้เสื่อมโทรม เกิดความเสื่อมโทรมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสติปัญญาจนไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้ เสียอนาคต ยิ่งไปกว่านั้น เนื่องจากยาเสพติดมีราคาสูง ทำให้ผู้ติดสิ่งเสพติดจำต้องพยายามทำทุกทางเพื่อที่จะหามาเสพให้ได้ รวมทั้งวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ การก่ออาชญากรรมอันเนื่องมาจากยาเสพติด จึงมีความสัมพันธ์ กับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวนมาก

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ใช้สารเสพติด จำแนกตามสังกัด

สังกัด	สปช.	ศศ.	สช.	อศ.	สรว.	รม.	พล.	ศก.	กศน.	ศน.	รวม
1. ข้าราชการ	498	4,618	1,061	1,011	29	66	41	-	357	-	7,081
2. บุหรี	1,589	15,558	6,095	5,553	11	130	349	23	7,253	304	36,865
3. สุรา	279	4,194	1,899	2,540	262	175	240	15	2,730	1,180	13,514
4. เฮอร์อีน	-	473	9	21	-	-	-	-	14	-	517
5. กัญชา	6	337	80	40	-	-	5	-	42	-	513
6. สารระเหย	173	1,037	159	203	1	13	1	-	9	-	1,596
7. มึน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. ยากล่อมประสาท	14	42	38	33	-	-	-	-	-	-	127
9. มอร์ฟิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. เหล้าแหม่งและอื่นๆ	-	280	20	4	-	-	-	-	-	-	312
รวม	2,559	26,539	9,369	9,405	306	636	38	38	10,405	1,484	61,125

แหล่งข้อมูล: รายงานสรุปผลการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนสีขาว
กระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2541

นอกจากสาเหตุด้านการจำหน่ายสิ่งเสพติด ความเข้าใจผิดๆ ที่วัยรุ่นมีกับสารเสพติด ก็เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นหันมาใช้สิ่งเสพติด เช่น เนื่องมาจากความเครียดในการศึกษา จึงเกิดความเข้าใจผิดๆ ที่ในการใช้ “ ยาม้า ” หรือ “ ยาบ้า ” ของนักเรียนในช่วงเวลาใกล้สอบ เพื่อจุดประสงค์ในการอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบให้ได้ชั่วโมงยาวนานขึ้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมการลอกเลียนแบบจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างประเภทต่างๆ เป็นผลให้กลุ่มนักเรียนที่มีความประพฤติกเล็ดและผลการเรียนดีหันมาใช้สารเสพติด ซึ่งเป็นการขยายวงของกลุ่มผู้เสพในสถานศึกษา นอกจากกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความประพฤติกเล็ดที่เป็นกลุ่มเดิมที่ใช้อยู่

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และรูปแบบการเสพสารเสพติด เช่นการเสพยาบ้าเดิมจะใช้วิธีการกินกับน้ำ มาเป็นการสูบและฉีด ผลจากการยืนยันทางการแพทย์ได้ระบุว่า การเสพยาบ้าคิดด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้ฤทธิ์ของยาบ้ามีผลต่อร่างกายสูงขึ้นจนนำไปสู่การติด ดังนั้นเมื่อวัยรุ่นได้ลองสารเสพติดด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้เกิดการติดและนำไปสู่ความต้องการสารเสพติดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายยาเสพติดให้กับนักเรียนในสถานศึกษาได้เพิ่มขึ้น (ปปส: 2540)

และสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศ เป็นอีกปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจจากการเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว โดยขาดการเตรียมพร้อมที่ดี ทำให้เกิดปัญหาด้านแรงงาน และปัญหาการดำรงชีพซึ่งมีส่วนอย่างมาก ในการที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานบางรายต้องมาอาศัยยาม้าเป็นเครื่องช่วยดำรงชีพ ประกอบกับความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในขณะที่โรงเรียนถูกคาดหวังให้เป็นที่พึ่งให้กับผู้ปกครองในการอบรมบุตรหลาน แต่ในความเป็นจริงโรงเรียนจะต้องคอยสนองต่อนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนต้องเปลี่ยนไป ครูจะมีความผูกพันกับวิชาที่สอนมากกว่าจะสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียน สถาบันครอบครัวและโรงเรียนจึงอ่อนแอลง ไม่สามารถเป็นที่พึ่งของเยาวชนได้ดังแต่ก่อนเท่ากับว่าสายสัมพันธ์ที่เคยผูกพันโยงเหนี่ยวรั้งความคิดและพฤติกรรมของเยาวชนไว้ภายในกรอบของสังคม ได้ขาดหายไป ทำโอกาสที่วัยรุ่นจะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการใช้สารเสพติดจึงมีมากขึ้น

ไม่ใช่เพียงแต่ปัญหายาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียว สื่อลามก อนาจาร ยังเป็นอีกปัญหาของวัยรุ่นที่รบกวนการแก้ไข สื่อลามก คือ สื่อที่นำเสนอเนื้อหา และ ภาพ ลามกอนาจารที่สามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของ หนังสือ การ์ตูน ภาพยนตร์ วิดีโอ หรือ

เวปไซต์ สื่อลามกเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การกอดคัมข่มขืน กระทำชำเรา ดังเช่นที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ในวันที่ 29 กันยายน 2541 ปรากฏคดีเด็กชายวัยรุ่นอายุ 17 ปี 2 คน ได้ข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุ 12 ปี และเด็กหญิงอายุ 11 ปี ตามคำรับสารภาพพบว่าเด็กชายทั้งสองหมกมุ่นกับเรื่องเพศและใช้หนังสือการ์ตูนลามกในการกระตุ้นอารมณ์ โดยพบหลักฐานคือหนังสือการ์ตูนลามกในที่เกิดเหตุ

ในปัจจุบันที่หนังสือลามกได้ถูกพิมพ์ออกมาในรูปแบบต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูนที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ ราคา 60-70 บาท มีทั้งรูปแบบเล่มเดี่ยวจบและ ชุด 6-7 เล่ม เป็นการ์ตูนลามกชุดใหญ่ หรือ การ์ตูนไทยลามกแบบต่างๆ ที่มีเรื่องราวสั้นๆ เล่มละ 2-4 เรื่อง ราคา 30-60 บาท นอกจากนี้ยังมีหนังสือลามกสำหรับผู้ใหญ่ และวีดีโอลามก ก็สามารถซื้อได้ตามแหล่งท่องเที่ยวในยามราตรี เช่น ย่านพัฒนาพงษ์ ย่านคลองถม และสามารถหาเช่าได้ตามร้านเช่าวีดีโอที่ไม่ได้จดทะเบียน ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งสื่อลามกเหล่านี้วัยรุ่นสามารถหาซื้อได้อย่างง่ายดาย โดยที่ยังไม่มีกฎหมายมาบังคับให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่ถึง 18 สามารถซื้อสิ่งเหล่านี้ได้ และกฎหมายในเรื่องของลิขสิทธิ์ของการ์ตูนต่างชาติยังไม่เข้มงวดเพียงพอ จึงทำให้สิ่งเหล่านี้ออกมาสู่ตลาดมากมาย และเยาวชนผู้บริโภคสื่อลามกเหล่านี้เขาไป ก็ตกอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง (ข่าวสด : 29 กันยายน 2541)

สาเหตุที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อลามก เนื่องมาจากธรรมชาติของวัยรุ่น ที่เริ่มมีความต้องการทางเพศ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น และความคึกคะนองของช่วงอายุ ทำให้มีความต้องการในการบริโภคสื่อเหล่านี้ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมการแสดง ออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับความไร้เดียงสาและการที่ไม่ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาที่พอเพียง จึงทำให้เกิดปัญหาการติดโรคติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์ และการ ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาสังคมต่อไปในอนาคต จึงเป็นปัญหาที่ควรต้องการได้รับการแก้ไขและการป้องกันอย่างเร่งด่วนในลำดับต้นๆ

จะเห็นได้ว่าทั้งสองปัญหาที่ได้เสนอมาก็มีความรุนแรงไม่ใช่น้อย แต่ปัญหาการแสดงออกซึ่งความรุนแรงของวัยรุ่นก็ยังคงรอการแก้ไขอยู่อีก ดังที่ได้พบตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยครั้งถึงข่าวการทะเลาะกันระหว่างสถาบันการศึกษาของวัยรุ่น มีทั้งการสู้กันด้วยมือเปล่า และการใช้อาวุธเช่น ไม้ มีด ปืน หรืออาวุธที่ถูกดัดแปลงขึ้น ผลของการแสดงออกซึ่งความรุนแรงนั้นคือ การบาดเจ็บตามร่างกายมีบาดแผลเล็กน้อย จนถึง อาการเจ็บหนักจนกระทั่งเสียชีวิต การแสดงซึ่ง

ความรุนแรงเช่นนี้ เกิดจากความคึกคะนอง การรักศักดิ์ศรี การขาดการยั้งคิดในการแก้ปัญหา ความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการแสดงออกตามการเปลี่ยนแปลงตามวัย นอกจากนี้ยังมีตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นแสดงออกถึงความรุนแรงคือ การลอกเลียนแบบจากการรับสื่อ เช่น ภาพยนตร์แนว ACTION จากต่างประเทศ ภาพยนตร์การ์ตูนซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง และการล้างแค้นต่อสู้ ซึ่งสื่อเหล่านี้จะเป็นเสมือนแม่แบบให้วัยรุ่นทำตามอย่าง และตัดสินใจใช้ความรุนแรงเมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหา

ปัจจุบันจะเห็นว่าภาครัฐและเอกชนที่หันมาให้ความสำคัญ และเข้ามามีบทบาทการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ในรูปแบบการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะรูปแบบการทำโครงการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชน โดยการอาศัยสื่อมวลชนเป็นอีกช่องทางในการช่วยสร้างศักยภาพและจับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย “เนื่องจากปัจจุบันสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ ล้วนแล้วแต่ มีความสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารที่ทำหน้าที่ เป็นตัวกลางสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นส่วนสำคัญในการเตรียมคนเข้าสู่สังคม และการอ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฟิล์มวิทยุ ภาพยนตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝัง ค่านิยม ความคิด ทัศนคติต่างๆ ได้ (เสรี วงษ์มณฑา , 2535)

เมื่อภาครัฐและเอกชนเล็งเห็นถึงคุณค่าและศักยภาพของสื่อมวลชน ในการทำโครงการรณรงค์ สร้างสรรค์สังคม และยังช่วยเสริมภาพลักษณ์ให้กับองค์กรผู้ริเริ่มโครงการ และผลิตภัณฑ์ของตน จึงทำให้สามารถพบเห็นโฆษณาและโครงการรณรงค์เพื่อสังคม ผ่านสื่อได้บ่อยครั้ง เช่น โฆษณาของน้ำผลไม้ตราแม่ไก่ ที่มีเนื้อหารณรงค์ให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด โฆษณาของสุรา ริเจนซี่ ที่มีเนื้อหาส่งเสริมสังคมให้มามีน้ำใจให้แก่กันในสังคม และผู้สูงอายุมากขึ้น โครงการรณรงค์เพื่อความสะอาด “ดาวพิเศษ” ของ มูลนิธิสร้างสรรค์ไทย เป็นของภาคเอกชน ที่เน้นในการรณรงค์ให้คนในสังคมช่วยกันรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีโครงการรณรงค์ของภาครัฐเช่น โครงการ “รวมพลังหารสอง” ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โครงการ “อย. ปกป้องสิทธิ” ขององค์กรเภสัชกรรม กระทรวงสาธารณสุข โครงการ “สะอาดเขียวสด ลดมลพิษ” ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งโครงการเหล่านี้ใช้พลังของสื่อมวลชนและพลังของหน่วยงานรัฐช่วยสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกให้คนหันมาร่วมมือกันสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

เมื่อหันมามองในแง่ของการแก้ปัญหาของเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น ปัญหา ยาเสพติด สื่อลามก การพนัน และ ความรุนแรง และอื่นๆ ก็จะได้พบเห็น แผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือ

โครงการ ของภาคเอกชน เช่นโครงการ “JUST SAY NO” ของบริษัทแกรมมี่เอนเตอร์เทนเมนต์ และโครงการล่าสุดในการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นที่หวังผลสูงสุด ในการขจัดปัญหาต่างของวัยรุ่น อย่างจริงจังคือ โครงการ “ โรงเรียนสีขาว” โดยความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือ กับภาคเอกชนคือ บริษัท อาร์ เอส โปรโมชั่น 1992 ในการผลิตสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เป็นการวางแผนโครงการระยะยาว ในการปราบปรามปัญหาของวัยรุ่นภายในโรงเรียนทั้ง ปัญหา การติดยาเสพติด สื่อลามก การพนัน และ ความรุนแรง อย่างจริงจัง ข้อได้เปรียบของโครงการนี้ กับโครงการรณรงค์ที่ได้ปฏิบัติผ่านๆ มาคือ การที่กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความ รับผิดชอบต่อนักเรียน และเยาวชนโดยตรง จึงสามารถเข้าใจถึงธรรมชาติของวัยรุ่นอย่างถ่องแท้ ส่งผลให้มี ศักยภาพในการ ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา ได้ตรงจุด ซึ่งจะนำไปสู่การ ผลสำเร็จในการแก้ปัญหาได้ตรงตามเป้าหมาย

โครงการโรงเรียนสีขาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดสารเสพติด สิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ การพนัน และทะเลาะวิวาท จนได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนสีขาว
2. เพื่อให้เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นดำเนินงาน ตามนโยบายทางสังคมและการศึกษาของรัฐ
3. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดและสิ่งยั่วยุทาง กามารมณ์ การพนัน และการทะเลาะวิวาท ให้มีผลในเชิงปฏิบัติโดยเร็วและต่อเนื่อง

โครงการโรงเรียนสีขาว ริเริ่มโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีจุดประสงค์ในการแก้ไข และกำจัดปัญหาสารเสพติด สิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ และความรุนแรง ในสถานศึกษา

โดยแนวความคิดในการดำเนินงานจะใช้รูปแบบ 4 ประสาน 2 คำ คือ

4 ประสาน ประกอบด้วย

- ผู้แทนฝ่ายบริหาร โรงเรียน
- ผู้แทนผู้ปกครอง
- ผู้แทนนักเรียน

- ผู้แทนครู
- 2 คำ ประกอบด้วย
- ผู้นำภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ผู้นำชุมชน

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการอื่นๆ และองค์การพัฒนาเอกชนในด้านข้อมูล เช่น มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส) สำนักนายกรัฐมนตรี

ระยะเวลาการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาได้กำหนดการดำเนินงาน โครงการ โรงเรียนสีขาว ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2541 เป็นต้นไป

การดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กระจายนโยบาย และได้กำหนดให้หน่วยงานระดับต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ รับทราบและดำเนินการ

ในด้านการผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบในการผลิตในบางส่วน และได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน คือ บริษัท RS Promotion 1992 จำกัด เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้กับนักเรียนและประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและต่อเนื่อง

ภาคเอกชน บริษัท อาร์ . เอส . โปรโมชั่น 1992 จำกัด เข้าร่วมร่วมสนับสนุน โดยช่วยรณรงค์ “โครงการโรงเรียนสีขาว” ทางด้านสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์

1. การจัดประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งที่ดำเนิน การเสร็จสิ้น และได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไปแล้ว คือจึงเกิดรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สิ่งมอมเมาเยาวชน (สื่อลามก) และ การพนันอันธพาลในโรงเรียน จาก 12 ศิลปิน ซึ่งแบ่งกลุ่มได้ดังนี้ กลุ่มรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ราฟฟี-แนนซี่ โอมเม ทัช

“ ทัช ณ ตะกั่ว พุง ” กับคำพูดว่า “ วินาทีเดียวที่สิ้นคิด ก็พังทั้งชีวิตที่สั่งสมมา ”

“ โมเม ” บัตรสุกด้ายของคนกล้าลอง ลองคิด ก่อนคิดจะลอง

“ ราฟี่ –แนนซี่ ” (ราฟี่) เพราะเรามีมากกว่าหนึ่งวิธีที่จะแก้ปัญหาในชีวิตคุณ ใช้ยาเสพติดแก้ปัญหา เลือกไม่ได้ .. ไม่ได้เลือก

กลุ่มรณรงค์ต่อต้านสิ่งมอมเมาเยาวชน (สื่อลามก) ศรราม แรพเตอร์

“ ศรราม ” เพศศึกษากันสื่อลามก ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน

“ แรพเตอร์ ” (หลุยส์) สื่อลามกเรื่องต้องห้าม..ที่ต้องห้ามตัวเอง สื่อลามก (จอห์นนี่) เรื่อง นำอายุของผู้ชายออกสามศอก

กลุ่มรณรงค์ต่อต้านการพนันอันพาลในโรงเรียน เครซี่ เอ็ด- มาร์ท

(เอ) จะปิดบัญชีเดินหรือปิดอนาคตตัวเอง

(โจว อั้น) , ใช้กำลังไม่ยังคิดบทเรียนที่ผิดมหันต์

(บ๊อบบี้) อย่าให้ความภูมิใจผิดๆมาตัดสินชีวิตคุณ

(มาร์ท) แค้นนี้ต้องชำระ ความเชื่อ .. หรือความบ้า

(เอ็ด) ลูกผู้ชายพันธุ์แท้ ไม่แก้ปัญหาคำด้วยกำลัง

นอกจากนั้นยังได้จัดทำสโปดโฆษณาทางโทรทัศน์เพิ่มอีก 7 ชุด ซึ่งได้ ออกอากาศไปแล้ว ตามสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ และได้มีการสร้างสรรค์รายการวิทยุโดยเปิดให้มีช่วง “ เสียงสีขาว ” ทางคลื่น เรดิโอ รีแลกซ์ FM 93.0 MHZ และ เรดิโอ รีแลกซ์ FM 106.0 MHZ และ รายการเพลงซ่าป่าชิง AM 999 MHZ เพื่อนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องสาระสำคัญในเรื่องของยาเสพติด สิ่งมอมเมาเยาวชน การพนันอันพาล ซึ่งเป็นหัวใจหลักของโครงการ โดย ดีเจ จะนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆทั้งในและต่างประเทศ มาพูดคุยกับคนฟังอย่างเป็นกันเอง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ในช่วงเวลาที่เครียด และน่าเบื่อ นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้คนฟังได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือ ปรึกษาปัญหาต่างๆ โดยมีศิลปิน หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เช่น ครูหุ่ย , อ. สุณีย์, อ. จตุพล ฯลฯ เป็นผู้ตอบปัญหา และให้กำลังใจ นอกจากนี้ยังสนับสนุน รวมทั้งเผยแพร่ข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโครงการโรงเรียนสีขาว อย่างต่อเนื่อง โดยจะติดตามฟังได้ตามวันและเวลา ดังนี้

10.30 น. ทุกวันจันทร์ – เสาร์ รายการเรดิโอ รีแลกซ์ สถานีวิทยุ สทร. FM 93.0 MHZ ดีเจ พัชรินทร์ บุญตัน

22.30 น. ทุกวันจันทร์ – เสาร์ รายการเรดิโอ รีแลกซ์ สถานีวิทยุ สทท. FM 106.0 MHz ดิเจ โฟศาล แก้ววิเศษ

21.30 น. ทุกวันจันทร์ –เสาร์ รายการเพลงซ่าป่าซิ่ง สถานีวิทยุกองพล 1 รักษาพระองค์ AM 999 MHz โดยดิเจ โฟศาล แก้ววิเศษ

2. การจัดศิลปิน – นักร้องเข้าร่วมเป็นฟรีเซ็นเตอร์ของโครงการ โดยในเบื้องต้น เป็นศิลปินนักร้องจากค่ายอาร์เอส ทั้งหมด ซึ่งศิลปินชุดแรกที่ร่วมรณรงค์คือ ทัช , ศรธรรม , โมเม , ราพีแนนซี่ , เอ็ด มาร์ท, แร็ปเตอร์ ,เครซี่ , โดยในวันเปิดโครงการได้จัดให้มีคอนเสิร์ต ชื่อ คอนเสิร์ต “พลังสีขาว” ขึ้นที่ เอ็มซี ซี ฮอลล์ เดอะมอลล์บางกะปิ และได้มีการแต่งเพลงพิเศษ ชื่อเพลง “ความฝันสีขาว” แต่งเนื้อร้อง ทำนอง โดย “สุธิพงษ์ วัฒนจัง” เรียบเรียงทำนองโดย “ มงคลพัฒน์ ทองเรือง ” เพื่อเป็นเพลงพิเศษใช้ในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกเยาวชนประจำโครงการนี้

3. จัดประกวดคำขวัญและสัญลักษณ์ประจำโครงการ ซึ่งได้ผู้ชนะเรียบร้อยแล้ว โดยในวันเปิดตัวโครงการ นอกจากจะมีพิธีการประกาศผลและมอบรางวัลอย่างเป็นทางการแล้ว ยังมี การแสดงผลงานของผู้เข้าประกวดคำขวัญ และรูปสัญลักษณ์ แสดงผลงานกิจกรรมรณรงค์แก้ไข ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาของสถานศึกษา 7 แห่งกันอีก 1 หน่วยงาน ได้แก่

ร.ร. ศศรีวิทยากทม.

ร.ร. สูงเม่นชนูปถัมภ์

ว.ท. สิงห์บุรี จ.สิงห์บุรี

ว.ท. มินบุรี กทม.

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก จ.ชลบุรี

กลุ่มโรงเรียนไทยเทค กทม

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

และกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา

4. การจัดกิจกรรมพิเศษเสริมตามโรงเรียน เช่นการเข้าไปรณรงค์โครงการฯถึงในโรงเรียน โดยศิลปินนักร้อง ซึ่งโรงเรียนนำร่องของการจัดกิจกรรมได้แก่

ร.ร. โพธิ์ทองจินตคามฉี จ. อ่างทอง วันที่ 3 ก.ค. 2541

ร.ร. สูงเม่นชนูปถัมภ์ จ. แพร่ วันที่ 10 ก.ค. 2541

ร.ร. หาดใหญ่วิทยา จ. สงขลา วันที่ 17 ก.ค. 2541

เทคโนโลยีภาคตะวันออก จ. ชลบุรี วันที่ 24 ก.ค. 2541

การประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการประมวลผลทำข้อมูลและตั้งมาตรฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินโรงเรียนสีขาวที่เป็นโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดและอบายมุข รวมทั้งมีการวัดผลการดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่องในทุกระดับของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ วิทยุรุ่นคือกลุ่มเป้าหมายหลัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของชาติและเป็นรากฐานของชาติต่อไปในอนาคต กำลังตกเป็นกลุ่มที่เผชิญอยู่กับสิ่งมอมเมาต่างๆ ซึ่งมีผลสืบเนื่องให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ดังนั้นเมื่อมีโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ขึ้นมาที่มีจุดประสงค์ที่จะช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้เยาวชนในโรงเรียนหลุดพ้นจากสิ่งเสพติดและ สิ่งมอมเมาต่างๆ จึงเป็นการดีที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้โครงการ ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการจึงควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ครั้งนี้ เพื่อความคิดเหล่านั้น จะมีผลต่อพฤติกรรม การ ลด และ เลิก สิ่งมอมเมาในลำดับต่อมา เพื่ออนาคตที่ดีของเยาวชนในอนาคต

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็น การศึกษาประสิทธิผลของโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ที่มีต่อนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

เพื่อให้ทราบถึง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง เป็นอย่างไร มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ เกี่ยวกับโครงการอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการดำเนินโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ปัญหาคำวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว” อย่างไร
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ต่อโครงการ “โรงเรียนสีขาว” อย่างไร
3. ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มในการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนสีขาวอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของ โครงการ “โรงเรียนสีขาว” กับความรู้เกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว”
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” กับทัศนคติเกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว”
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการ “โรงเรียนสีขาว” กับแนวโน้มในการปฏิบัติตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว”

สมมุติฐานในการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว”
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาว
3. ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการ “โรงเรียนสีขาว” มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มในการปฏิบัติตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว”

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย ในเขต กรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาโครงการ โรงเรียนสีขาว ในช่วงตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงสิ้นปี 2541
3. การวิจัยมุ่งศึกษาประสิทธิผลของสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์โครงการฯ ซึ่งแบ่งเป็น
 - 3.1 สื่อมวลชนได้แก่ สื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ สปอตทางวิทยุ ข่าวดังประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์
 - 3.2 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ สิ่งตีพิมพ์ ธงประจำโครงการ คอนเสิร์ต กิจกรรมภายในโรงเรียนเพลงประจำโครงการ สัญลักษณ์ประจำโครงการ
 - 3.3 สื่อบุคคล ได้แก่ PRESENTER ของโครงการคือ ศิลปินวัยรุ่นในค่าย RS PROMOTION อาสาสมัครในโครงการ
4. การวิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขต กทม

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ โรงเรียนสีขาว หมายถึง การที่ผู้รับสารได้รับ ความรู้ และ เกิดทัศนคติ ที่ดีเกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว” วัด ได้จากการรับสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และ สื่อบุคคล ที่ ใช้เป็นสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในโครงการ “โรงเรียนสีขาว”

2. สื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หมายถึง สื่อที่ใช้เผยแพร่ข่าวสารและรณรงค์ในโครงการ ให้เกิดความรู้ และ เกิดทัศนคติที่ดีต่อ โครงการ “โรงเรียนสีขาว” แบ่งเป็น

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ คือ

- ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ สปอตทางวิทยุ
- ข่าวประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์นิตยสาร
- เสนอข่าวเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
- รายการวิทยุ ช่วงเสียงสีขาว

2.2 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ สิ่งตีพิมพ์ คือ

- ไปสเตอร์โครงการ ที่แสดง LOGO โครงการ โรงเรียนสีขาว
- ธงสัญลักษณ์ โครงการ โรงเรียนสีขาว
- นิตรสารการ
- แผ่นพับ และ สิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ของโครงการ
- เพลงและสัญลักษณ์ โครงการ “โรงเรียนสีขาว”

2.3 สื่อบุคคล ได้แก่

- ศิลปินวัยรุ่นในสังกัด อาร์ เอส โปรโมชัน 1992
- อาสาสมัครในโครงการ

3. พฤติกรรมการเปิดรับสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่โครงการ “โรงเรียนสีขาว”

4. ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง ความรู้ และ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ที่มีจุดประสงค์ในการรณรงค์ ให้กลุ่มเป้าหมายเกิดพฤติกรรมลด ละ เลิก สิ่งเสพติด สื่อลามก การพนัน และความรุนแรง

5. **ทัศนคติเกี่ยวกับโครงการ “โรงเรียนสีขาว”** หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกตอบสนองต่อโครงการ “โรงเรียนสีขาว” แบ่งออกเป็น ทัศนคติในเชิงบวก คือ การแสดงความคิดเห็นด้วย และ ทัศนคติในเชิงลบ คือ การแสดงความคิดเห็นด้วย ซึ่งทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้ คือทัศนคติเกี่ยวกับการลด ละ เลิก สิ่งเสพติด สื่อลามก การพนัน และความรุนแรง ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

6. **แนวโน้มในการปฏิบัติตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว”** หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการเลิก สารเสพติดสื่อ ลามกอนาจาร และความรุนแรง เมื่อได้มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีขาว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนรณรงค์ต่างๆ เพื่อสังคม สำหรับผู้มีหน้าที่ในการวางแผน ทั้งในหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้ที่สนใจ จะทำโครงการรณรงค์ต่างๆ เพื่อสังคม รวมไปถึงการผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์